

Czigléné Farkas Katalin

Az egyéni fejlesztési terv elkészítésének módszertana

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:

Általános pedagógiai asszisztensi feladatok

A követelménymodul száma: 1283-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-034-50

AZ EGYÉNI FEJLESZTÉSI TERV ELKÉSZÍTÉSÉNEK MÓDSZERTANA

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Egy többségi pedagógus, aki közel egy évtizede integráló általános iskola igazgatója írta le az alábbi epizódot.

„Csendesen ballagok az iskola folyosóján, mellettem 'elhúz' Szabolcs egy pohár Coca-Colával a kezében. Agyvérzéssel született, mindkét kéz láb érintett, másodlagos jegyként dupla felső fogsorral. Szinte várja, hogy rászóljak: Nem sétálunk teli pohárral a folyosón, mert kiöntjük és elcsúszunk rajta! Bájosan rám nevet, és azt mondja: – Ildi néni, tetszik ezt látni, már nem lötyög ki. Egy csepp sem folyt ki, pedig mindenki előtt hoztam végig a folyosón! Öröme rám is átragad, a házirend most feledésbe merül. Ahogy tovább igyekszik, látom, járása rengeteget javult, bátran szaporázza lépteit, nem használt segédeszközt. A folyosó végén helyes 8. osztályos, "egészséges" hölgy várja, a Coca-Colát is neki viszi. Félreérthetetlen nevetésemre megfordul, rám villantja páratlan mosolyát, és azt mondja:

– Tetszik tudni, ez úgy van, tanulok és gyógyulok! A végén még használható ember válik belőlem!

Dermedten állok, befordulok az igazgatói irodába, a könnyeim csurognak. Székely Éva könyve jut eszembe: Sírni csak a győztesnek szabad! ...és én ilyenkor győztesnek érzem magunkat!”

Az egyéni fejlesztési terv „eredményei” a fenti élethelyzetben válhatnak a leghatékonyabban a fejlesztésben közreműködő pedagógusnak. A fejlesztésben közreműködő pedagógusok, a tanítók, tanárok, pedagógiai asszisztensek és speciális szakemberek.

¹ Czibere Csilla, Zsbánné Forrai Judit (szerk.): Ajánlások mozgáskorlátozott gyermekek, tanulók kompetencia akapú fejlesztéséhez – SuliNova, Budapest, 2006. – 38. o.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

1. Az egyéni fejlesztési terv készítésében részt vevők számbavétele²

Abból az evidens megállapításból indulunk ki, hogy a tanulók nevelése–oktatása–fejlesztése „többszereplős” tevékenység. A főszereplő természetesen a tanuló, hiszen „róla szól az iskola”, érte történik minden. A folyamat „kulcsszereplői” és egyben a speciális fejlesztési stratégiát kialakító (majd alkalmazói) az eltérő szakmai kompetenciákkal rendelkező szakemberek: az általános iskolai (gyógy)pedagógus, szükség esetén: pszichológus, konduktor, gyógytestnevelő – a kör tovább bővíülhet.

Az eltérő szakmai kompetenciákkal rendelkező szakemberek szakismerete, pedagógiai kultúrája pozitívan hathat egymásra, és ezáltal a tevékenységük eredményességére is.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmának alakulása alapvetően a jelzett szakemberek szakmai kompetenciájának, attitűdjének, pedagógiai–módszertani kultúrájának függvénye.

Egy adott tanuló fejlődéséhez össze kell hangolni az egyes szakemberek speciális fejlesztő tevékenységét. Ez nem szűkíthető le kizárólag a fejlesztő– vagy gyógypedagógus, terapeuta által összeállított „sérülésspecifikus” – azaz a fejlesztési igény típusa szerinti – fejlesztési stratégiára. Az adott tanuló egyéni fejlesztési tervében ötvöződik a fejlesztésben közreműködő valamennyi szakember tevékenysége, s egy egységes fejlesztési stratégiában ölt formát. Természetesen valakinek a tervezési folyamatot (majd a megvalósulását) koordinálni kell. Ez lehet az osztályfőnök vagy a folyamat más szereplője.

2. Az egyéni fejlesztési terv készítésének algoritmus³

1. Egyeztetés

- Az érintett szakemberek egyeztetik az együttműködés szervezési feladatait és szervezeti kereteit, a szakmai kompetenciaköröket.
- Az előkészítő szakasz feladatainak személyhez delegálása
- A tanuló előző vizsgálati dokumentumainak összegyűjtése
- Kiegészítő információk a tanuló megelőző iskolai (vagy óvodai) munkájáról, esetleg pedagógiai szakszolgálati terápiájáról
- Munkaszervezeti formák egyeztetése, rögzítése a gyógypedagógussal (időpont, helyszín, téma, köztes konzultációs lehetőség, elérhetőség stb.)

2. Esetmegbeszélés – esetismertetés

² Soós Jánosné (9. fejezet) – Az egyéni fejlesztési terv, In. Adaptációs kézikönyv – Gyakorlati útmutató integráló pedagógusoknak, Educatio, Budapest, 2008. (165–166. o.)

³ Soós Jánosné (9. fejezet) – Az egyéni fejlesztési terv, In. Adaptációs kézikönyv – Gyakorlati útmutató integráló pedagógusoknak, Educatio, Budapest, 2008. (166–167. o.)

- Az adott tanuló aktuális helyzetének részletes feltárása
- A tanuló megelőző iskolai pályája
- A Nevelési Tanácsadó véleményének részletes megismerése, elemzése, ebben: anamnézis, a vizsgálat területi eredményei, diagnózis, fejlesztési javaslat, a tanulóval kapcsolatos összes eddigi fejlesztő eljárás felsorolása

3. Kiegészítő megfigyelések, felmérések elvégzése (gyógy)pedagógussal

- Cél a jó szintű képességek feltárása, eredmények rögzítése, a lehetséges hátráltató tényezők, elakadási pontok azonosítása

4. Konzultáció

- A tanulóról rendelkezésre álló valamennyi információ rendezése
- Egyéb szakemberek (pl. pszichológus, orvos) észrevételei, javaslatai
- Kiegészítés a szülők és a gyermekkel/tanulóval foglalkozó más pedagógusok (pl. napközis nevelő, szaktanár) észrevételeivel, javaslataival

5. Egyéni fejlesztési terv összeállítása

- Az egyes szakemberek speciális terveinek beépítése, összeillesztése

Az egyéni fejlesztési terv alkalmazása (tanulásban akadályozott vagy tehetséggondozó)

A tanuló fejlődésének eredményei fogják visszaigazolni a tervezőmunka megalapozottságot, vagyis azt, hogy sikerült-e „jó” egyéni fejlesztési tervet készíteni.

Ebben sokat segít a fejlesztés értékelése, amely nemcsak a tanulóra, hanem a többi szereplőre és a folyamatra is vonatkozik.

Az egyéni fejlesztési tervre alapozva a pedagógus a tanuló fejlesztését beépítheti a tanulási folyamatba, a tanóra, illetve egyéb iskolai foglalkozások keretébe is. Ezúton válik lehetővé, hogy az egyéni fejlesztési terv az iskolai pedagógiai tevékenység szerves részévé váljék.

Ehhez szükséges, hogy valamennyi érintett pedagógus ismerje a tanulóra készített egyéni fejlesztési tervet. Fontos kialakítani az iskolai gyakorlatban azokat a formákat, kereteket, amelyek alkalmasak szakmai műhelymunkára. A szakmai műhelyekben kialakuló alkotó légkör az egész iskola pedagógiai tevékenységet pozitívan befolyásolhatja.

1. ábra. A pedagógus megfigyeli a tanulói tevékenységet

Gyakorlati tanácsok

- Kapjon kellő hangsúlyt a szülőkkel való egyeztetés, bevonásuk a folyamatba (ki, milyen rendszerességgel, milyen formában stb), hiszen a családi háttér, a szülő az egyik legfontosabb társunk a tanuló fejlesztésének folyamatában.
- Az egyéni fejlesztési terv mint írott dokumentum helye legyen pontosan meghatározott (hol? Kinél? Hozzáférhetőség, adatvédelem, felelősség személyhez delegálása).
- Az egyéni fejlesztési terv alkalmazásáról, eredményességéről kapjon rendszeres tájékoztatást a nevelőtestület (Ki? Milyen időközönként? Milyen formában?). Célszerű a félévi és év végi szakmai beszámolókból ezt a munkát is tükröztetni.
- A fejlesztési terv készítésének éves munkatervben történő rögzítése (felelős, határidő).
- Az egyéni fejlesztési terv készítésének és az alkalmazás ellenőrzésének meghatározása - IMIP (Intézményi Minőségirányítási Program), pedagógiai ellenőrzési terv stb.

3. A pedagógiai asszisztens tevékenysége a szakmai információtartalom bővítéséhez

- Tájékozódik az iskolai dokumentumokban (foglalkozási terv, osztály, tanmenet)
- A tanév első heteiben konzultál a (gyógy)pedagógussal a rá háruló feladatokról és a fejlesztési folyamatok egyéni és időbeni ütemezéséről az év folyamán.
- Tervező munkáját összehangolja a (gyógy)pedagógus tanmenetkészítő munkájával
- Részt vesz a munkaközösségek megbeszélésein
- Ismeretet szerez a speciális szakemberekről (pl.: konduktor, szomatopedagógus, logopédus) munkájáról, lehetőség szerint a megtekintett foglalkozások alkalmával
- Jártasságot szerez a gyógyászati és tanulást segítő eszközök alkalmazásában
- Tájékozódik a tanuló társadalmi státusza, pálya-életesélye fejlődésük szűkebb és tágabb környezetére felől
- Az elméleti tartalmakat képes összevetni a gyakorlattal, a fejlesztési terv készítése során felidézni, alkalmazni.

- A szakmai információkat felhasználja a tervekészítésben. (Amit az osztálytanító útmutatásai alapján készít.)
- A hospitálás alkalmával készített feljegyzés a tanuló igényeiről, és a lehetőségek beépítése a fejlesztési tervbe
- A (gyógy)pedagógussal közösen összeállított egyéni/csoportos fejlesztési tervben megjelöli a rá háruló feladatokat
- A feladatait ismerve havi/heti/napi ütemtervet készít

2. ábra. A szakemberek megbeszélik a feladatokat

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. feladat

A pedagógiai asszisztens fejlesztési tervekészítésének lehetőségei, esetei.

Tanulási módszer: Tájékozódjon abban az osztályban, ahol a gyakorlatot végzi az egyéni fejlesztési terv készítésének lehetőségeiről. Írja le a kapott információt!

Munkaforma: önálló szövegfeldolgozás

2. feladat

Tájékozódjon az alábbi iskolai dokumentumokban:

- Az adott gyakorlóterület Pedagógiai Programjában a fejlesztésre vonatkozó ismeretelemek kigyűjtése:
 - Személyi és tárgyi feltételei

- Speciális módszerek, eszközök
- Az iskolában folyó nevelő-oktató munka alapelvei, célja, feladata és eszköze, eljárásai
- Differenciált fejlesztés lehetőségei

Tanulási módszer: Dokumentumelemzés. Feljegyzés készítése az egyéni fejlesztésről és annak okáról.

Munkaforma: egyéni hospitálás a gyakorló területen

Felhasználható források: az adott intézmény Pedagógiai Programja vagy a Budapesti Korai Fejlesztő Központ fejlesztő iskolai csoportjának rehabilitációs pedagógiai programja (Fejlesztő Pedagógia c. folyóirat 2008/4. szám)

3. feladat

Olvassa el és ismerje a tanulóval kapcsolatos intézményi, valamint fejlődésével, fejlesztésével összefüggő dokumentumokat!

Tanulási módszer: A dokumentumokra vonatkozó ismerettartalom áttekintése, a fő tartalmi elemek tudása. Az ismeretelem tanulása szövegkiemeléssel.

Munkaforma: önálló szövegfeldolgozás

Felhasználható forrás: Ari Pálma – Szekeres Ágota: Útmutató tanulásban akadályozott gyermekek, tanulók együttneveléséhez – Dokumentációs útmutató, SuliNova, Budapest, 2007.

4. feladat

Értelmezze a fejlesztési terv munkafeladatait a speciális és részfeladatok áttekinthetősége érdekében!

Tanulási módszer: konkrét feladatok, fejlesztési területek és eszközök áttekintése, adatok gyűjtése.

Munkaforma: egyéni kidolgozó munka

Felhasználható források: Bolla Veronika – Dr. Perlusz Andrea – Taufer Ildikó (szerk.):
Habilitációs és rehabilitációs tevékenységek – Fejlesztő foglalkozás-tervek és óravázlatok,
Educatio, Budapest, 2008.

5. feladat

Tájékozódjon az osztályozási rendszerekről (BNO, DSM).

Tanulási módszer: elemző munka és fogalmi szótár készítése az idegen szavakból és kifejezésekből

Munkaforma: önálló szövegelemzés és feldolgozás, idegen szavak és kifejezések jegyzetelése

Felhasználható források: Vargáné Mező Lilla (3. fejezet) – Betekintés a diagnosztikai eljárásokba, In. Adaptációs kézikönyv – Gyakorlati útmutató integráló pedagógusoknak, Educatio, Budapest, 2008.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Párosítsa a meghatározásokat a megfelelő fogalmakhoz!⁴

Fogalom		Meghatározás	
a	Anamnézis	1	Az érthető beszéd hiánya következtében súlyosan károsodott kommunikációs funkció átmeneti vagy tartós pótlására szolgáló kommunikációs rendszerek csoportja. A sérült ember nonverbális úton fejezi ki magát: hangjelzések, gesztusok, manuális rendszerek, jelnyelv és/vagy kommunikációs táblák (betűk, képek, rajzok, fotók, tárgyak), kommunikátorok segítségével. Minden ~s rendszer több, egyénre szabott kommunikációs eszközből áll.
b	Augmentatív (segített) kommunikáció	2	Az ember testi vagy lelki sajátosságainak, illetve állapotának megállapítása a kórelőzmények feltárása (anamnézis), a célzott kikérdezés, valamint pszichológiai tesztek segítségével. A klinikai gyakorlatban a betegségek okainak megállapítását és más betegségektől való megkülönböztetést jelenti. A pszichológiában elsősorban alkalmassági, személyiségi és teljesítményi diagnózis alapján tervezik meg a megfelelő terápiát.
c	Autizmus	3	Tanügyi-igazgatási dokumentum. A központilag kiadott nyomtatvány külíve - A. Tü-356. r.sz. és belíve - A Tü-357.r.sz. A külív a tanuló adatait tartalmazza, vezetése az általános iskolai pedagógus feladata, a betétívet a rehabilitációs foglalkozást végző gyógypedagógus vezetési fejlesztési terület, az időpont, a foglalkozás tartalmának, módszereinek jelölésével.
d	Beszédészlelés zavara	4	A beszédben akadályozott gyermekek és felnőttek ellátására képezett gyógypedagógus. Tevékenységi köre a logopédiai kórformák vizsgálata, a megelőzés, a korai fejlesztés, illetve kezelés, kísérés és utógondozás. Ellátandó területek: beszéd- és beszédzavarok, hangképzési zavarok, parciális teljesítményzavarok. Munkáját a társtudományok szakembereivel együttműködésben végzi.
e	Beszéd fogyatékoság	5	Kórelőzmény. A beteg személyiségére és betegsége előzményeire vonatkozó értesülések összessége. Az anamnézis meghatározhatja az orvos, a pszichológus vagy a gyógypedagógus további terápiás és korrekciós

⁴ Kőpatakiné Mészáros Márta (szerk.): Adaptációs Kézikönyv, Sulinova, Budapest, 2008. 419 – 483. oldal

AZ EGYÉNI FEJLESZTÉSI TERV ELKÉSZÍTÉSÉNEK MÓDSZERTANA

			tevékenységét.
f	Diagnosztikus értékelés	6	A saját testen való tájékozódás, a jobb és bal testfél megkülönböztetése, illetve az ebből származó téri irányok megkülönböztetése. A ~ nemcsak a jobb-bal irányok tudatosságát jelenti, hanem ezen ismeret internalizálását (belsővé válását). Ez teszi lehetővé a tájékozódást. Ha a ~ nem határozottan kialakult, akkor ez a téri irányokkal kapcsolatos tévesztések, zavarok kialakulásához vezethet.
g	Diagnózis	7	Az iskolai teljesítményzavarok egyik fajtája, amely a matematikai fogalmak, jelek, szabályok, műveletek, technikák elsajátítási és alkalmazási nehézségében jut kifejezésre. Az értelmi fejlődés zavarától, oktatási problémáktól és környezeti hatástól független, a háttérben általában valamilyen idegrendszeri sérülés húzódik meg, amelynek következtében zavart az érzékelés-észlelés folyamata, sérült a gondolkodás.
h	Diszgráfia	8	Egységes gyógypedagógiai módszertani intézmény (EGYMI) ~, egységes konduktív pedagógiai módszertani intézmény hozható létre a sajátos nevelési igényű (SNI-) gyermekek, tanulók többi gyermekkel, tanulóval együtt történő nevelésének, oktatásának segítségével céljából. Az EGYMI-céljaival összhangban – elláthatja a közoktatásról szóló 1993. évi – többször módosított – LXXIX. törvény 34.§ a), b), e), g), és h) pontjában felsorolt pedagógiai szakszolgálat feladatait, az utazószakemberhálózat működtetését, a törvény 36. § (2) bekezdésének b), e) és g) pontjában felsorolt pedagógiai-szakmai szolgáltatás feladatait, továbbá az intézmény keretein belül óvodai, általános iskolai feladatot ellátó intézményegység működhet.
l	Diszkalkulia	9	Az iskolai pedagógiai folyamat olyan speciális tervezési dokumentuma, amely lehetővé teszi az egyéni sajátosságokhoz igazított, egyénre szabott fejlesztést. Az ~ a szakértői vélemény és a pedagógus saját pedagógiai diagnózisa alapján készül. Tartalmazza: a fejlesztés fő területeit, a felkészítés idejét, ütemezését, az egyes területeken belül a fejlesztés célját, feladatát, módszerét, eszközét.
j	Diszlexia	10	A szó jelentése: 'önmagára irányultság'. A szociális, kommunikációs és a fantáziával összefüggő kognitív készségek fejlődési zavara, általában súlyos fogyatékoság. Sajátos viselkedési tünetegyüttesről ismerhető fel.
K	Egyéni fejlesztési terv	11	A beszéd és nyelvi teljesítmények biológiai/organikus, funkcionális okok következtében kialakuló súlyos érintettsége, amelynek következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a nyelvi, a kommunikációs és a tanulási képességben, valamint a szociális kapcsolatokban. Megjelenési formák: a beszédfejlődés súlyos elmaradása, a beszédfolyamatosság, a beszéd- és hangképzés sérülései,

AZ EGYÉNI FEJLESZTÉSI TERV ELKÉSZÍTÉSÉNEK MÓDSZERTANA

			olvasás-, írászavar.
l	Egyéni fejlődési lap	12	Az iskolai teljesítményzavarok egyik fajtája, amely intelligenciaszinttől független súlyos olvasási és helyesírási gyengeségben nyilvánul meg. Az olvasáselsajátítás folyamata lelassul vagy megreked, nehezen alakul ki a hang–betű kapcsolat, az olvasás során betűtévesztések, kivetések, átvetések, betoldások, szövegértési problémák tapasztalhatók.
m	EGYMI	13	Általában a kisiskolás kor előtt jelentkező, túlzott aktivitással, mozgással, gyakran figyelemzavarral jellemezhető állapot. A gyermek nyughatatlan, zajos, állandóan mozog, ugrál, gyorsan vált tevékenységet. A problémák az iskolás éveken, sőt a felnőttkoron át is elkísérik az érintettet de a tünetek többsége enyhül. Kezelése viselkedésterápiás módszerekkel, gyógyszerrel lehetséges. Egyéni bánásmódra van szükség.
n	Gyógypedagógiai asszisztens	14	Gyermekek és serdülők mentálhigiénés ellátásában közreműködő, az oktatásügy keretei között térítésmentesen működő szakintézmény, pedagógiai szakszolgálat. Szülők, gyermekek, pedagógusok közvetlenül is fordulhatnak ide szaksegítségért. Kompetenciája – a különleges gondozásra való jogosultságot jelentő – magatartási, beilleszkedési zavar, tanulási nehézség megállapítása.
o	Hiperaktivitás (hiperkinézis)	15	A szülő és a pedagógus nevelő munkáját és a nevelési-oktatási intézmény feladatainak ellátását segítő intézményhálózat.
p	Lateralitás	16	A beszédészlelés komplex folyamatának bármely szintjén fellépő probléma, amely megzavarja a gyermek nyelvi fejlődését, kihatással van az expresszív beszédre és a beszélt nyelvet feltételező egyéb képességek kialakulására, készségek (írás, olvasás, idegennyelv-tanulás stb.) elsajátítására. A zavar észlelésekor fontos a hallásvizsgálat mint differenciáldiagnosztikai szempont.
q	Logopédus	17	Az olvasás-, írászavar megelőzésére, illetve kezelésére MEIXNER Ildikó által kidolgozott szintetikus felépítésű, a homogén gátlás kiküszöbölését szem előtt tartó, a fokozatosság elvét követő olvasástanítási eljárás. Központi szerepet kap az olvasáselsajátításhoz szükséges képességek fejlesztése, a hármas asszociációra (látás–hallás–beszédmozgás) alapozó betűtanítás, valamint az értelmezésre nagy hangsúlyt fektető szó-, mondat- és szövegolvasás.
r	Meixner-módszer	18	Olyan írászavar, amely egyrészt az írás grafomotoros jellemzőinek zavarában (betűk felismerhetősége, produkciós sebesség, téri elrendezés, központosítás stb.), másrészt a fonológiai–nyelvi jellemzők zavarában (nyelvtan, mondat szerkezet, helyesírás stb.) nyilvánul meg. A tünetek intelligenciaszinttől függetlenek, a kisiskolás kort követően

AZ EGYÉNI FEJLESZTÉSI TERV ELKÉSZÍTÉSÉNEK MÓDSZERTANA

			szemantikai és fogalmazási problémákkal társulnak.
s	Nevelési Tanácsadó	19	~ szakképesítéssel, érettségivel rendelkező személy. Tevékenysége a gyógypedagógus irányításával főleg mentálhigiénés, gondozási és egyéni fejlesztési feladatok megoldásából tevődik össze.
t	Oligofrénpedagógia	20	Mindazon folyamatok, eljárások és intézkedések összessége, amelyek a pedagógiai folyamat adott szakaszának eredményeit, problémáit tartják fel.
u	Pedagógiai szakszolgálat	21	Az értelmi fogyatékosok pedagógiája.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u

2. feladat

Gyűjtse össze és sorolja fel az adott iskolai Pedagógiai Programjának a fejlesztő tevékenységhez kapcsolódó tartalmi elemeit!

3. feladat

Sorolja fel és írja le azokat az írásos dokumentumokat, ami a fejlesztő munkához szükségesek és a fejlesztési terv illeszkedését segítik elő!

4. feladat

Készítsen egy iskolai csoportos / egyéni fejlesztő foglalkozási tervet! Tetszőlegesen határozza meg a fejlesztés területét, fejlesztés menetét és feladatait, a fejlesztés eszközeit!

MUNKANYAG

5. feladat

Írja le az egyéni fejlesztési terv készítésének a gyakorlati lépéseit!

6. feladat

Képzeld, hogy a gyógypedagógussal konzultál. Milyen kérdéseket tennél fel a tervekészítéssel kapcsolatban?

7. feladat

Az alábbi fejlesztő feladat elolvasás után válaszoljon a következő kérdésekre!

1. Melyik tantárgyhoz kapcsolódik a fejlesztő feladat?
2. Milyen korosztályt érint?
3. Mi lehet a tanulási probléma?
4. Mit fejleszt?
5. Hogyan adna instrukciókat a tanulónak a feladat megoldásához?

Találd ki a hiányzó betűket és írd be őket a vonalra!

á_ó	medv_	mó_us
h_z	ő_ike	ke_ke
vá_	_agoly	zs_ráf

MEGOLDÁSOK

1. feladat

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u
5	1	10	16	11	20	2	18	7	12	9	3	8	19	13	6	4	17	14	21	15

2. feladat

- Személyi- és tárgyi feltétel
- Speciális módszerek, eszközök
- EGYMI felépítése és tevékenységrendszere (ha az intézmény EGYMI feladatkört is ellát)
- Az iskolában folyó nevelő-oktató munka alapelvei, célja, feladata és eszköze, eljárásai
- Befogadó iskolaként a befogadás jellege

3. feladat

A tanuló / csoport napirendjének, az órarendnek, a fejlesztő csoport napjainak beosztása, iskolai dokumentációk rendszerének áttekintése, az adott osztály tanmenete, a tanulók pedagógiai státusza, az adott tanulóra vonatkozó Nevelési Tanácsadó javaslata.

4. feladat

ISKOLÁS GYERMEK – K. D.

A foglalkozás helye: Gyermek Ház Alternatív Alapozó Program

A foglalkozás ideje: 2008. április 9.

Az óra típusa: komplex képességfejlesztés egyéni foglalkozás keretében

A fejlesztett gyermek: K. D. 4. osztályos Down-szindrómás kislány

Tanít: U. R. gyógypedagógus

1. A gyermek bemutatása

K. D. negyedik osztályos, Down-szindrómás kislány. D.-nek a fejlesztés során szükséges az alapkészségek folyamatos fejlesztése, szinten tartása. Figyelembe változó, mindig valami meglepetést hozó, érdekes feladattal hosszú időn keresztül leköthető, feladattudata kialakulóban van. Ügyesen dolgozik páros feladathelyzetekben.

A komplex képességfejlesztés során hangsúlyos volt az emlékezet fejlesztése, ennek különböző csatornákon való megközelítése. Az emlékezetfejlesztés az ő esetében különlegesen fontos, hiszen a következő tanévet a felső tagozaton fogja kezdeni. A sok új információt, amit a különböző tantárgyak tartalmaznak, meg kell tanulnia a lehető legpontosabban elraktározni.

2. A foglalkozás menete

A feladatokat D. húzta ki a kártyákon, tehát nem volt kötött sorrendje a feladatmegoldásnak. Ezzel a játékkal motiválni lehetett D.-t a feladatvégzésre. Az egyes egységeknél D. teherbírása fölé terveztem a feladatokat, hogy a feladathelyzetbe lépve lássam, aktuálisan mennyire fogékony egy-egy játékra, majd a figyelmi állapotát, motiváltságát figyelembe véve rövidítettem, illetve nyújtottam az egyes feladatokat. Azokat a feladatrészeket, amelyeket dőlt betűvel szedtem, arra az esetre terveztem, ha pontosan és gyorsan dolgozik, hogy tudjak többet adni neki. Ez egyrészt mennyiségi többletet jelent, másrészt egy feladat más területre való átvitelét is jelentheti. Például akusztikus differenciálás esetében először különböző zörejeket differenciálunk, majd a szavak szintjén egy magánhangzó hosszúságára kell figyelni (hallja-e az ó-t az egyes szavakban).

FELADAT, INSTRUKCIÓK	ESZKÖZÖK	FEJLESZTENDŐ TERÜLET	A FELADATRA SZÁNT IDŐ
1. Jegyezd meg a szópárokat!	Papír, ceruza szópárlista	Auditív verbális emlékezet	10 perc
Szakáll – arc			
Naptár – papucs			
Könyv – ceruza			
Polc – pohár			
Szőnyeg – macska			
Virág – lepke			
Táska – sátor			
Kulcs – lakat			
Cipő – zokni			

Gyertya – láng

Most mindig csak az első szót fogom mondani, neked pedig fejből le kell írnod a hozzá tartozó másik szót

2. Mi változott meg a tárgyakon? 2 db: Vizuális emlékezet, 10 perc
 fenyőtohoz, vizuális differenciálás,
 ceruza, vizuális szeriális emlékezet
 kagyló,
 fonal, lufi,
 gesztenye,
 dobókocka,
 csigaház,
 mécses,
 kendő,
 amivel le lehet takarni a tárgyakat
- Figyeld meg jó alaposan az összes tárgyat az asztalon!
 (Kicserélek tárgyakat másra, vagy ugyanabból nagyon hasonlóra, vagy megváltoztatom a tárgyak sorrendjét.)
- Vajon mit változtattam meg?
3. Hogyan hangzik? Kívülről Akusztikus differenciálás 4 perc
 egyforma
 – Figyeld meg a különböző dobozok hangját! Egyforma? Akusztikus differenciálás 6 perc
 benne páronként más-más mag van
 – Figyeld a szavakban az „ó” hangot!
 Ha hosszúnak hallod, koppints a ceruzáddal!
 (autó, foci, golya, vasaló, boci, kovács, gyógyít, holló, tojás, toll, kígyó, templom, víziló, forró, pohár)
 Ceruza, szólista
4. Rajzoljunk együtt! Négyzethálós Téri orientáció, 5 perc
 lap, ezen egy tájékozódás a síkban
 pont meg van jelölve,
 Diktálom, hogy merre kell itt kezdődik
 menned! a feladat,
 A rajzolást a pontnál kezd el! ceruza
 Haladhatsz fölfelé, lefelé, jobbra, balra!
5. Kövesd az utasítást! Boríték, Verbális akusztikus 7 perc
 Menj az autóhoz, kopogj rajta benne egy szeriális emlékezet, téri
 hármat. nyomtatott tájékozódás

Aztán fordulj az ablak felé, és a bal oldali könyvespolc 3. polcáról vedd le a fehér borítékot! Hozd ide!

Nyissuk ki, mit találunk benne? (Van benne egy vers, és a versre vonatkozó kérdések.)

6. Rakd ki te is! Figyelj jól, kirakok egy alakzatot! Figyeld meg, mert ha letakarom, és azt kell amire emlékszel.

5

5. feladat

1. Egyeztetés
2. Esetmegbeszélés – esetismertetés
3. Kiegészítő megfigyelések, felmérések elvégzése (gyógy)pedagógussal
4. Konzultáció
5. Egyéni fejlesztési terv összeállítása

6. feladat

1. Hogyan rendezzem be a csoportszobát vagy az osztályban egy sarkot a fejlesztő foglalkozásokhoz?

Válasz: Nyitott polcok, mozgatható asztal, szék, nagyobb tér.

2. A tanulást segítő eszközöket milyen szempont szerint osztályozzam a fejlesztési tervben?

Választ: Tantárgyak szerint.

3. Hány tanulóra tervezem meg csoportos fejlesztés esetén?

Válasz: Maximum: 6–8 fő

4. Milyen arányban legyenek a mozgásos, játékos és a kognitív képességfejlesztő feladatok?

⁵ Bolla Veronika – Dr. Perlusz Andrea – Taufer Ildikó (szerk.): Habilitációs és rehabilitációs tevékenységek (Fejlesztőfoglalkozás-tervek és óravázlatok), Educatio, Budapest, 2008., 22. o. –24. o.

Válasz: 50–50%-ban

5. Mit vegyen igénybe egy napi terv készítése?

Válasz: A tanulók képességét, a fejlesztés irányát, a feladatok életkorhoz igazítását.

6. A fejlesztő feladatsor felépítésében milyen szakirodalmi forrásokat vehetek igénybe?

Válasz: Játékos fejlesztő feladatok gyűjteményét.

7. Milyen formában értékelhetem a tanulók munkáját?

Válasz: Szövegesen, fejlesztő módon.

8. Milyen iskolai megbeszéléseken vehetek részt, ahol az észrevételeimet megtehetem?

Válasz: Félévi és évvégi értekezleten.

9. Munkaközösségi foglalkozások. Ezek lehetnek osztályfőnöki, tantárgycsoportos, napközis munkaközösségi foglalkozás.

7. feladat

1. Olvasás–nyelvtan
2. 7–8 évesek
3. Diszlexia
4. olvasást
5. Hol él az ember? (Házban → H_z = Ház)

Megjegyzés: a betű beírása után hangosan olvassa el a szót!

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Soós Jánosné (9. fejezet) – Az egyéni fejlesztési terv, In. Adaptációs kézikönyv – Gyakorlati útmutató integráló pedagógusoknak, Educatio, Budapest, 2008.

Czibere Csilla, Zsbánné Forrai Judit (szerk.): Ajánlások mozgáskorlátozott gyermekek, tanulók kompetencia akapú fejlesztéséhez – SuliNova, Budapest, 2006.

Kőpatakiné Mészáros Márta (szerk.): Adaptációs Kézikönyv, Sulinova, Budapest, 2008.

AJÁNLOTT IRODALOM

Bodorné Németh Tünde (szerk.): Speciális szükségletek az osztályban. Tanári kézikönyv. BGGYTF, Budapest, 1996.

Dibácsi Ambrus Enikő: „Mesebeli Nap-fa, égig érő ággal”. Fejlesztő Pedagógia, 2001/6. 21–26.

Gaál Éva: A tanulásban akadályozott gyermekek az óvodában és az iskolában. In: Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek. ELTE BGGYFK, Budapest, 2000. 429–459.

Gaál Éva – Jaksa Éva: A pedagógiai diagnózis értelmezése. Fejlesztő Pedagógia, 2002/6. 55–57.

Gerebenné Várbíró Katalin: Tanulási zavarok differenciáldiagnosztikája. Gyógypedagógiai Szemle, 1986/3. 187–192.

Gerebenné Várbíró Katalin – Vidákovich Tibor: A differenciált beiskolázás néhány mérőeszköze. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1989.

A(z) 1283-06 modul 034-es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
54 140 01 0000 00 00	Gyógypedagógiai asszisztens
52 140 01 0000 00 00	Pedagógiai asszisztens

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
20 óra

MUNKANYELV

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató